

AAN DE WIEG VAN DE PIÉTRAIN

In deze nieuwe reeks gaan we op zoek naar de oorsprong, de huidige situatie en de toekomst van het Piétrainras. En waar kan je die zoektocht beter beginnen dan in de bakermat van dit Belgische varkensras, het dorpje Petrem (Piétrain) bij Geldenaken? Henri Stas is er als enige Piétrainfokker nog actief en kent als geen ander de geschiedenis van het ras. – Nele Kempeneers & Emilie Moors, stagiaire bedrijfscommunicatie

De Belg heeft het graag gespierd. Dan hebben we het niet per se over ons eigen lichaam, maar wel over de bouw van onze veerassen. Het Belgisch witblauw is daar misschien het bekendste voorbeeld van, maar ook onze varkenshouderij heeft haar eigen Jean Claude Van Damme: de Piétrain. Dit bonte ras werd tot 1950 enkel gefokt in Petrem (in het Frans: Piétrain), een dorpje bij het Waals-Brabantse Jodoigne. Vandaag is het een populair ras om in te zetten als eindbeer voor de productie van vleesvarkens.

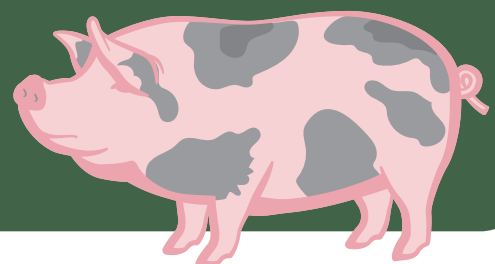
Klopt het dat je familie aan de wieg stond van het Piétrainras?

“We weten niet exact wanneer het ras echt ontstaan is. Men vermoedt dat aan het begin van de twintigste eeuw was, maar tijdens de oorlog werden er geen

.....

Reeks: heden en
verleden van de Piétrain

.....

stamboeken bijgehouden. Mijn grootvader was wel de eerste die een Piétrainzeug inschreef in het Brabantse *pig book* in 1947. Dat was Espérance de la Sarte. Al mijn zeugen zijn nog steeds van haar bloedlijn afkomstig, daar ben ik nooit van afgeweken. Aan het ontstaan van het Piétrainras hangt wel een mooi verhaal vast. Een rijke bankier van de Chapeau-

veauhoeve, hier niet ver vandaan, had een varken van het Engels Berkshireras gekruist met een inheems varken. In de nesten die daaruit voortkwamen zaten biggen met de kenmerkende zwarte vlekken. Die bevelde biggen wilde zijn afnemer niet meenemen, dus kocht mijn grootvader ze op. Langzaam verspreidde de Piétrain zich in de streek en

daarna in het hele land. Vandaag exporteer ik dieren naar alle landen in Europa en daarbuiten.”

Wat typeert de Piétrain?

“Het ras heeft een ontzettend hoog karkasrendement, maar liefst 83%. Het wordt het ras van de vier hammen genoemd. Ik bracht laatst een van mijn beren naar een Spaanse slager, hij vatte deze kerneigenschap perfect samen: uit een Piétrainvarken kan je zes prachtige stukken snijden, daarna blijft er niets meer over. Het is het meest gespierde varkensras ter wereld. Doordat de varkens zo gespierd zijn is het vlees ontzettend mager, het vetgehalte ligt op 1,5%. Dat kan ook wel de negatieve keerzijde van het Piétrainras zijn, zonder vet wordt het vlees namelijk vrij snel taai. Dat is ook de reden waarom Piétrainberen zo vaak worden gekruist met zeugen van een ander ras.”

Je zet ook in op het kweken van stress-negatieve beren.

“Ja, en daarvoor vind ik het belangrijk om ook te kijken naar wetenschappelijk onderzoek. Een van de belangrijkste verwezenlijkingen van de samenwerking tussen selectie en onderzoek was de toevoeging van een stressresistent gen aan het genoom van het Piétrainras. Normaal gezien zijn Piétrainvarkens heel stressgevoelig, maar professor Roger Hanset van de Universiteit Luik is er na lang onderzoek in geslaagd om een stress-negatief gen in de genetica te implementeren. Dit was een fantastische verwezenlijking, maar bij de presentatie van het varken aan de fokkers die zich met selectie bezighouden, kon de professor op weinig enthousiasme rekenen. De spiermassa van het varken was allesbehalve aantrekkelijk. Op de vraag waarom de professor de fokkers niet eerder had ingeschakeld, antwoordde deze ludiek: ‘Ik heb mijn taak als onderzoeker gedaan. Nu moet jij, als expert in de selectie, de jouwe nog doen.’ Ik heb die raad niet naast me neergelegd en thuis heb ik mijn beste zeug met het sperma geïnsemineerd. Na vele selectiepogingen is het me gelukt om stress-negatieve varkens te kweken die dezelfde mooie spiermassa hebben als de stress-positieve exemplaren. Stressresistentie bij varkens heeft twee grote voordelen. Enerzijds zijn ze rustiger, en anderzijds hebben ze meer intramusculair vet. Dit geeft het vlees veel meer smaak en zorgt ervoor dat het minder taai is.”

1 Henri Stas is de enige Piétrainfokker die nog actief is in het Waals-Brabantse dorpje Piétrain. 2 Deze beer had twee pogingen nodig om te bepalen of hij stress-negatief is. Dat zie je aan de twee knipjes in zijn oor. 3 Henri toont een van zijn beste Piétrainberen.

Hoe zie je de toekomst van het Piétrainras?

“De kleinschalige fokkers, zoals ik, gaan er langzaam maar zeker uit, we naderen de pensioenleeftijd. Vroeger leverden wij beren aan middelgrote bedrijven, dat was onze belangrijkste afzetmarkt. Maar door de overschakeling naar kunstmatige inseminatie is de verkoop van beren sterk afgenomen. Er zijn gelukkig nog wel jongere fokkers die nog een toekomst zien in het ras. Om de verschillende zaadherkomsten te kunnen bewaren zijn we wel een samenwerking aangegaan met de provincie Waals-Brabant om de genetica in te vriezen. Ik vraag me ook af of er nog toekomst zit in prijskampen. Vroeger waren die heel belangrijk, vooral die van Brussel en Libramont waren erg populair bij het publiek. Vandaag is het nut ervan misschien wat voorbijgestreefd en zorgt de verhoogde ziektedruk ervoor dat steeds minder fokkers nog de baan op gaan met hun dieren.”

Zijn jullie hier in het dorp bezig met de promotie van Piétrain?

“In 1992 werd het ARPP, *Association Regionale pour la Promotion du Porc Piétrain*, opgericht. Via deze organisatie gaan wij op zoek naar nationale en internationale erkenning van het Piétrainvarken. Een onderdeel hiervan is ook de *Confrérie de l'Ordre du Cochon Piétrain*. Dit broederschap richt zich vooral op de promotie van het gastronomische 'Noix de Piétrain', een ham met zeven kruiden en zeezout. Verder is ons amberkleurig bier 'Piétrain' een echte aanrader. Maar belangrijker is misschien dat we het Piétrainras, net als het Belgisch witblauw, willen laten erkennen als traditionele producten van regionale afkomst. We hebben een maand geleden een beschermde oorsprongsbenaming (AOP) en een beschermde geografische aanduiding (IGP) aangevraagd. Hopelijk helpt dat het voortbestaan van deze Belgische trots te verzekeren.” ■